

Ani ri Pilipo

Pilipo kapo rina lava nei Makedonia (Ap 16), voiang a Paulo katanla akus ta Akus Ro singina. E mung ina si kanlapo ago nei mang rina, kianla alakai ania nei akangbat, na kala longong ta mang matan vap kilapo vil alok a lomlomoni si ri Pilipo. Sikei nei buk ke, parik tarapa arai korong ta keve mamaiten suke, ta kitapo saka bil an. Paulo kata atung kana lomlomoni atutuman si Iesu, asukang a kana uruk kata ago aroron aongos. Nei kana keve agusa na Paulo, logo vo kudik taun ani keve bil i pukun kata lapo kun palpal lava i kana to. Asukang a si salik ani buk ke kapo buk ani ka posong ro luai si ri Pilipo si potokan ke kita lis ia tatana. Au na mang oring, Paulo katapo buk alava luai ani ka anguan akikit an ani kari lomlomoni asi kari tung akit. Vei nganing kila lomoni ia ta Paulo, using kalapo ago nei akangbat, kila anguan makus alava an. Paulo kapo mengen iria kapa ta alilis ang a God kata lis iria tatana, kapo alilis i to tanginang na kitala luk ia si Karisto Iesu. Kana vubuk lava na Paulo ta ri vap i Pilipo, ki luk kana lauluan a Karisto. Using Karisto kata vil alik pok ia, kata teng apunuk aro na keve abis ang God kata lis ia tatana.

Mengen i angruduai

1 ¹Nau a Paulo, kuvul ve Timoteo, ngono asosokai ke Karisto Iesu, namemlongpo alis a panbuk ke ane singimi e iang e Pilipo, nami ri ainoinoai na ri katakai i papakangai kuvul ve nami aongos petau daus si kami angtoyon ve Karisto Iesu. ²Roron na marip ane singimi, le si God tamara na Iesu Karisto nia na Volava.

Posong aro si Paulo na kana sokotuk

³Keve taun aongos napo lomlomoni animi, na napo uli posong aro ani kag God. ⁴Kag keve sokotuk aongos animi napo uli alis ania velai ni uruk, ⁵using mitala uli ali kunga si pakangai ani avibisan i akus ro, le si ainoai i taun tung kana. ⁶Au na napo lomoni aus luai ta nia vo tutapongai ani abis ro ke singimi, ka uli abis aliu lak kana tung si kan atapunuk luai ania, si taun ang Karisto Iesu ka serei pok singina. ⁷Napo mengen

asukang ke ta nanasai napo atogon ia taun imi, kapo roron luai ta napo atogon ia, using a pakangat ig luai singimi, using nami aongos mipo asalak kuvul ve nau si abis roron ke, kana si ago nei gogotan ke tatag, na si kag visvis bat ani akus ro, na si kag asoung ani tutuman ina, lak mipo asalak kuvul ve nau. ⁸Io, e matana i God napo antok imi ta pakangat ig kapo ping taun imi aongos val pakangat i Karisto Iesu akorong. ⁹Na kag sokotuk asukang ke ta kami lau i ngorem ka anguan uai alava an velai ani kami masam na laulauan i ispokai. ¹⁰Na asukang mila angkoai si tun kinle ani sa kapo roron luai. Au na e iang ka daus aongos a vingami na ka kovek ta bil asi poso arikek animi singina, tung si taun ang a Karisto ka serei singina. ¹¹Au na e iang milapo uai alava ta matan uai i lau korong, voiang a Iesu Karisto kapo asereiai ania asi amaus na posong i alatun ani God.

Anig asi to, naka to ani Karisto

¹²Napo buk imi, keve tungag, ani mi malangas ta mamaiten ke kana kapo luk iau, kalapo asereiai ani polok i akus ro. ¹³Si oring ke ta nei non komo aongos ke, kuvul ve ri vap aongos, kilapo malangas kag ago nei gogotan marai Karisto. ¹⁴Na amiang i keve tungara kapa, taun ki arai anig sipo ago asukang ke, kilapo lomom akit kari angtunganan ve Volava, asukang na kilapo polok si kari akuskus ta mengen si God velai ani tav leng luai.

¹⁵Mang vap kipo akuskus ta Karisto using kipo vinga rikek na kipo buk angkasai, na mang vap using kipo vinga ro. ¹⁶Vap po ngorem ang, kipo akuskus ta Karisto using kipo malangas ta tukulai i kag matung e ke, marai i visvis bat ani akus ro ke. ¹⁷Au na vap po angsoal ang ve nau, kari lomlomoni kapo visuk ta ki vil akui alava palau iau nei gogotan ke. ¹⁸Au me, kotok! Parik, napo uruk using a akuskus i Karisto kapo uli soung amalangas lak. Kantanem man si keve selen angpetpetekai, vo man ta lomlomoni kapo petekai vo kapo tutuman, sikei nau lak napo uruk. Io, kapo koi iau si uruk, ¹⁹using napo nas ta bil ke kana ka asereiai ani kag kalakala lak, le si kami keve sokotuk na si papakangai roron si Iesu Karisto si malanganto ina. ²⁰Using napo atu lomlomoni luai velai ni atumata ke ta ka kovek ta bil ka vil amese iau. Naka tung amalangas luai ani Karisto nia ka mang e pukun ig si taun i kag to vo taun naka mat singina. ²¹Using anig asi to, naka to ani Karisto, na anig asi mat, nia kapo ro luai anig. ²²Sikei, man naka to lak si pukun ke, kapo angkoai si abis asereiai ani uai. Asukang na parik kapa malangas singig ta nala pilak a si irilong. ²³Nambang, ngono palpai aongos ang kilongpo tak iau. Si mang oring napo buk asi kag pasal suai si an ago ve Karisto, using ninia vanang kapo roron luai. ²⁴Sikei si mang oring, si ago pok si pukun ke, ninia kapo mamaiten singirilong using pok le imi. ²⁵Au, using vanang

napo kinle atutuman ta kapo asukang, napo nas ta naka ago pok e ke ve nami aongos, ani mi polok na mi uruk si kami lomlomom. ²⁶Na si kami angtunganan ve Karisto Iesu, mila angkoai si uruk marai ig, using namela ago pok ve nami.

²⁷Au kanat! Mi aupele si lau imi asi kana angkokoai val kami tungai ani akus ro ke i Karisto. Ani man namela arai korong animi, vo man nala tav serei kapa, sikei lak nala longong a atugtugi i kami tung akit si sikei a malanganto, mita sikei si kami gusagusangai kuvul using ani akalkalit i akus ro, ²⁸na parik mitapa leng aniria vap po petau ang animi. Na kami tav leng nia vanang ka akalit iria ta riria asi puka asikei, sikei nami, God ka asapang imi. ²⁹Using le si kami lomlomom ta Karisto, kapo angkoai luai vang animi si kui marai ina. ³⁰Nia palau a gusangai ke napo kun siang neina. Au na val mitala arai anig vo kana mipo longong, ka asukang palau singimi.

Tara vil alik ira val kana laulauan a Karisto

2 ¹Au, na man nami ke Karisto, na man kapo asumsumal imi, kotok. Vo man kana ngorem kapo alomon ro imi, na man kapo angrodokotai ve nami si Malanganto ina, na man a lau i anglomomai na angngoremai kapo ago nei liuan imi, nei vanang? ²Kapo ro luai vanang ta mi auruk iau, si lau ke ta mi sikei palau si lomlomomai imi, mi uli angngorem, mi sikei si malanganto imi, na mi agusa taun palau a sikei a lomlomomai. ³Parik using asi kami neikitung na mi angaminaungai pok singimi, parik! Sikei, si lau i vilvil alik, siksikei imi ka arai ani mang matan ta kipo taviri ania. ⁴Siksikei imi ka ago ta tere asung pok an tatana papalik, sikei ka tere kapa ta inongos si mang matan. ⁵Mi atogon a sikei palau a laulauan voiang a Karisto Iesu kata atogon ia. ⁶Asukang ke ta, kantanem katapo asukang luai val God, sikei kata lomom apalau kana angkonongai ve nia ta parik kapa bil asi me uli teng akit. ⁷Parik! Kata lomom suai aongos ani kana roron na kamela apukun pok ia ani ka asosokai palau, na ka asukang luai val ri vap. ⁸Na taun kata igenen i pukun, ka vil alik luai ania na ka longong aro luai, kantanem kata duai a mat. Io, nang a matmat ang e kuli ngakputuk. ⁹Tukulai ina vanang na God kata paus alakat luai ania na ka alis ia ta asan voiang kapo lakat luai ani keve asan aongos. ¹⁰Ani ri vap aongos ki sovusulai neite asan ina i Iesu si keve ring aongos, e metekuku, e kuli rina na nei roe kapa. ¹¹Na ki mengen amalangas aongos ta Iesu Karisto, nia kapo Volava. Na e iang a urmaus ka ane si God tamara.

Tara ago val malangas mete ri vap aongos

¹²Asukang vang, kag petau ro luai, napo buk ani mi longong aro na pinipini ke val kami lau si keve taun. Anangan si kara po ago kuvul ang mitapo uli abis

asereiai ani uai i kami vilvil ato. Au na kana vang using nau nalapo kovek, kapo lavlabat luai ta mi abis asereiai ani uai velai ani mamaila na lolokovo lava ¹³mete God, using ninia vanang kapo abis nei liuan imi, angkoai si mi lomlomoni na mi abis asi auruk ania. ¹⁴Si kami keve abis aongos, mi ago ta mengen miang vo angkiki an singina. ¹⁵Ani ka kovek ta bil asi poso arikek animi singina na mi gogoai val inatus korong si God nei liuan i polpolokan kipo lok na kipo pasal angising na tutuman. Au na nei liuan iria mi mang val keve malangas e kuli rina ¹⁶na mi teng akit si mengen i to. Ani nau nala angkoai si aminaung si taun ang a Karisto ka serei pok singina, using parik nata lapa sang abusai. ¹⁷Sikei man kapa kila raung korong iau, si kag ararai, rangaig ka vekai an kuli kami keve alilis na kami keve avibisan i kami lomlomon na ka amiminaungan ia. Na nia vanang na oring ke kapo sung atung iau asi kag uli uruk kuvul ve nami aongos. ¹⁸Na nami kapa, vingami ka kun tapasuk atung na mi uruk ve nau.

Ri Timoteo ve Eaporodito

¹⁹Kag lomlomoni lava mete Volava Iesu ta naka asok a Timoteo palau nang taun imi. Au na sa nganlak nala longong ia le iang singimi, na uruk singina. ²⁰Marai, kapo kovek ta mang anu kapo sikei ve nau si lomlomoni alava animi. ²¹Using riria aongos e ke kipo agusa bil aniria pok na kipo tav agusa taun ani Karisto Iesu. ²²Sikei kana laulauan ro na Timoteo, mipo nas aongos ia ta kata abis ve nau si asoung ani akus ro val nat kapo abis pakangai ani tamana. ²³Asukang vang a napo lomlomon alava asi kag asok sumasuma ania, e mung palau i kag la luk malangas tapai ani sa ka serei e pukun ig. ²⁴Na napo lomlomon si Volava ta nau kapa nan kun serei uring lik palau.

²⁵Sikei kana kapo mamaiten luai ta naka asok aino na tasig ke ta Eaporodito, ninia na tungag si abis na visvis ke mita asok ia asi me papakangai na ararai anig singina. ²⁶Napo asok ia using ninia akorong kapo lomlomon kaisap taun imi. Na mang anu, katapo mamakus lik ta mitala longong tatana sipo malepen. ²⁷Io, kapo tutuman. Kata malepen alava, angasungai si mat, sikei God kata ngorem ia. Na e iang God kata ngorem imemlong aongos, using man a ike kata mat korong, nau nala atogon a mang mamakus lakat kuluna. ²⁸Asukang a napo buk asok sumasuma palau ania taun imi, ani mi uruk taun mi arai pok ania, na kami uruk ka pok akala anig. ²⁹Asukang vanang na using kami angtogon ve Volava, mi ruduai a nat ke velai ani uruk lava. Matan vap asukang ke, mi asalak luai aniria, ³⁰using si avibisan ke si Karisto, ike kata alis aongos kana to singina, na kala angasungai asi mat asi kana me atapunuk ani kami keve lomlomoni ro anig.

Igenen ang kapo lomlomon ta Karisto kapo igenen korong

3 ¹Akamusai ina, keve tungag, mi uruk si Volava. Keve bil ke napo anguan posong ania, asi akala animi, na parik kapa amamal iau si uli posong ania.

²Mi aiveven singiria vap visuk ang. Riria na keve katakai i abis ani lau rikek. Vap po buk lamut akui palau ani pukun. ³Using tara vang kana petau ri lamutan atutuman si oring ke ta tarapo soturungai si God si malanganto. Na tarapo uli aminaung si Karisto Iesu, na parik tarapa lomlomon si bil palau i pukun, ⁴kantanem man nau akorong kana napo atogon a oring asi toroi. Man ta sikei kapo lomom ia ta kapo atogon oring asi toroi si bil i pukun, pua, nau nang napo soliu luai. ⁵Kita lampulit iau si va limaletul i taun le i ingus anig. Mang anu, nau i matan vap Israel, si patvap si Beniamin. Na nau a natnat i ri Eberaio. Na si kag using ani saupai, natapo Parisaio akorong.

⁶Na si akikit ani kag tungtungan, nata vil akui a ri kuvkuvulan i vap lomlomon. Au na si laulauan korong val tere si neite saupai, katapo kovek ta oring asi poso arikek anig singina. ⁷Sikei kana, keve bil ang natapo lomom alava iria, nalapo taot apalau iria ani naka atogon a Karisto. ⁸Na laba luai ina, nalapo taot apalau a keve bil aongos ani naka tauk i bil miminaungan luai ke, ta naka nas a Karisto Iesu, nia kag Volava. Na marai ina, kungag kalapo varas palau, using natala taot a keve bil aongos ta kipo palau luai, ani naka taukai papalik i Karisto. ⁹Na nalapo angtogon ve nia si oring ke ta lau korong ke kana napo tauk ina, parik katapa tukulai ina le si kag ususing aro ani keve saupai parik. Sikei palau si kag lomlomon ta Karisto. Asukang a lau korong ke nang kapo serei le si God si selen ke palau, lomlomon. ¹⁰Io, using asi kag angtunganan ve nia, na naka siang ve nia si kana kui tung si nala kun akanangai anig akorong ve kana matmat, na naka nas a kitmat i kana tapasuk pok, ¹¹ani nau kapa naka kun sakam korong ani tapasuk pok le si mat.

Angsasangai using ani seupok

¹²Kana parik lak napa sakam ia. Parik lak napa kun tapunuk aro luai, sikei napo uli kin sulai anig ani nan teng akit singina. Nia vanang a tukulai ina marai sa na Karisto Iesu kata kun teng akit anig singina. ¹³Keve tungag, parik napa arai anig ta lenginang nalapo teng akit singina. Sikei nata abis a ring sikei a bil palau ta na lomom taun a sa e mung ig, na naka pat magus taun a sa kapo ago e no. ¹⁴Napo kin sulai anig taun a atutung ani nan luk a seupok miminaungan ang si taun ang a God ka songo alak iau marai kag angtogon ve Karisto Iesu. ¹⁵Asukang na tara taralapo tapunuk io, kapo ro tara uli atogon ani lomlomonai suke. Au na man a lomlomonai imi si saka oring an kapo pasal apetekai, God lak ka amalangasai animi ta tutuman ina. ¹⁶Sikei, le ani taran serei, tara akikit kara paspasal le si tungtungan ang lenginang taratala luk ia.

¹⁷Mi angrodoai animi si ususing aro anig, keve tasig, na mi akanangai aro aniria kipo paskak using imem. ¹⁸Using a vap miang voiang natapo

uli antok animi tataria kana kilapo to i angpetauai ve kana ngakputuk a Karisto. Na kana napo anguan antok an animi tataria velai ani mamakus. ¹⁹Akamusai lak nang iria, tagoeng. Kari nem voiang kipo soturungai singina, angan alava. Saka keve bil visuk an kipo aisog ia, pat si mamaila singina, ria kipo uruk neina. Na kipo uli atu lomlomom si keve bil palau i kuli rina ke. ²⁰Sikei tara, tara na matan vap i metekuku. Na le iang tarapo atumata taun a katakai i vilvil ato, nia na Volava Iesu Karisto, ²¹voiang ka sakolai ani kara keve pukun i vunep ani pukun ira ka atogon a maumausan ang val kakana. Na ka abis ia ta sikei palau a kitmat ang kana kapo saupai

4 ani keve bil aongos tatana. ¹Asukang vang na mi tung akit, keve tungag ro luai, nami voiang a pakangat ig kapo ping taun imi, nami voiang mipo auruk iau, nami kag maus miminaungan, mi tung akit. Mi tung akit si Volava, kag petau ro luai.

Keve pinipini

²Namilong ri Euodia ve Suntuke, napo sokotuk aroron imilong ani milong atogon a sikei a lomlomomai mete Volava. ³Au na numai tungag tutuman si asalakan ke, napo sokotuk ua ani ku pakangai ani ngono taura ke, using rilong vanang, kilong tala uli agusa alava ve nau si pakangai ani akus ro. Io, Kelemes kapa, kuvul ve kag mang matan vap ipo aisog kuvul ve nau, voiang kari asan kapo ago nei buk i to. ⁴Mi uruk si keve taun si kami angtogon ve Volava. Io, naka anguan posong an, mi uruk! ⁵Kami lau i ananap, mi uli akalit amalangas tatana e mataria i ri vap aongos. Volava kalapo angasungai. ⁶Mi ago ta urui an taun ani mang sikei a sa. Sikei, si saka matan taun an, mi uli mengen amalangas ani God ta kami keve sokotuk si selen i sokotuk velai ani posong ro. ⁷Na God ka alis imi ta kana marip, voiang kapo ro luai ani mang matan nas roron aongos, na marip ang ka lilit a vingami na vangang imi siksikei si kami angtogon ve Karisto Iesu.

⁸Akamusai ina keve tungag, saka matan bil an kipo tutuman, na kipo koi a mamaila, na saka matan bil an kipo korong, kipo daus, vo kipo vubukan, na kipo mangal iria, au na man using kapo atogon bil talupus luai, na man using kapo koi a poso aro, nei vanang? Riria vanang a keve bil asukang, mi uli atung ani kami lomlomom singiria. ⁹Man ta sa natala akalit imi tatana, na mitala luk ia le singig, vo mitala longong na arai ania, ninia vanang, mi uli abis using ania. Au na God i marip nia ka ago ve nami.

Posong roron using kari alilis

¹⁰Napo uruk alava luai si Volava ta mantav pala mita lapo tapangun pok asi kami lomlomomai anig. Parik katapa asukang. Mitapo uli lomom

anig sikei katapo kovek i pangau ro animi. ¹¹ Parik napa mengeng using napo inongos, parik. Nau nalapo katak asi taging using palau ani sa napo siang singina, kantanem man kapo saka pasal an. ¹² Napo ro palau man napo kudik, na kapa man napo duk alava. Si saka keve vuk pangau an, na aongos neiria, napo nas a selen asi duai ani taun i masung vo i buk angan, taun napo duk vo napo kudik. ¹³ Keve bil aongos napo angkoai si duai ania using le singina vopo uli amadot anig. ¹⁴ Sikei lak, kapo lau ro luai ta mitala ali kunga pakangai anig si vilvil akui ke kana napo siang singina.

¹⁵ Nami akorong, ri Pilipo, mipo malangas ta si tutapongai luai i asoung ani akus ro, e mung i nala papelek a Makedonia, katapo kovek ta mangsikei a kuvkuvulan kata li kunga si pakangai anig, nami papalik mita angasalakai ve nau. ¹⁶ Si taun ang natanla serei e Tesalonike, na sumasuma mila alis, na e mung lik pok mila anguan an. ¹⁷ Parik nang napa mata na alilis ang, sikei napo taoke ani ta matan uai ka serei ani tauia ina, kakami pok. ¹⁸ Kala ro si la luk ani keve bil ro aongos ke. Io, napo duk luai ta keve bil i kami lis ang e kungana i Epaporodito. Pua, sain talupus ro luai ina kapo bung alak val kami alilis mete God na kapo naung ania na kapo uruk singina. ¹⁹ Na kag God ka apunuk kami keve inongos, angkokoai val kana tauia miminaungan using kami angtogan ve Karisto Iesu. ²⁰ Au, na urmaus ka ane si kara God tamara asikei. Tutuman.

Akamusai i posong ro

²¹ Mi lis a posong aro si petau daus ang e iang siksikei, riria voiang a Karisto Iesu kapo atogon iria. Keve tungag po ago ke kipo kun alis ani kari posong aro ane singimi. ²² Petau daus aongos e ke kipo lis kari posong aro ane singimi, na riria le nei liuan i matan vap ke si Kaisar, riria kapa nang, kipo kun alis ani kari posong aro. ²³ Kana roron a Volava Iesu Karisto ka sinong si malanganto imi.